

СХВАЛЕНО
Педагогічною радою
Черкаської гімназії № 31
Протокол № 1
від 29.08.2025 року

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор
Оксана ПИЛИПЮК

Наказ № _____
від 29.08.2025 року

Освітня програма
Черкаської гімназії № 31
Черкаської міської ради
Черкаської області
адаптаційного циклу (5-6-ті класи)

за науково-педагогічним проєктом
«Інтелект України»

м. Черкаси

ЗМІСТ

Розділ I. Загальні положення.

Розділ II. Вступ.

Розділ III. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою.

Розділ IV. Загальний обсяг навчального навантаження для 5-6-х класів закладів загальної середньої освіти, що працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України».

Розділ V. Перелік навчальних програм, які використовуються для реалізації освітньої програми.

Розділ VI. Модельні навчальні програми.

Розділ VII. Форми організації освітнього процесу та педагогічні технології.

Розділ VIII. Види та форми оцінювання та його інструментарій.

Розділ IX. Опис інструментарію оцінювання.

I. Загальні положення

Освітня програма базової школи науково-педагогічного проекту «Інтелект України» адаптаційного циклу (5-6-ті класи) застосовується в Черкаській гімназії №31 із навчанням українською мовою та вивченням другої іноземної мови.

Програма розроблена на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898 згідно з вимогами, передбаченими статтею 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту», затверджена наказом Державної служби якості освіти України від 21.06.2024 № 01-10/197.

Програма містить:

- вступ, де зазначається загальна інформація про освітню програму, її мета, особливості організації освітнього процесу тощо;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою або продовжити навчання за цією програмою, якщо вони навчалися за іншою освітньою програмою;
- загальний обсяг навчального навантаження учнів 5-6-х класів;
- річний навчальний план, у якому конкретизується перелік навчальних предметів /інтегрованих курсів, із розподілом годин між освітніми галузями/предметами/ інтегрованими курсами за роками навчання;
- перелік навчальних програм, які мають / можуть використовуватися в освітньому процесі;
- опис форм організації освітнього процесу та педагогічних технологій;
- види / форми оцінювання та його інструментарій;
- організаційні питання реалізації.

II. Вступ

Освітня програма запроваджується в освітній процес Черкаської гімназії №31 рішенням педагогічної ради.

Відповідно до Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» базова середня освіта як другий рівень повної загальної середньої освіти забезпечує наступність із початковою освітою і передбачає виконання учнем вимог до результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти, а також готовність дитини до навчання на наступному рівні (стаття 10 Закону України «Про освіту», стаття 4 Закону України «Про повну загальну середню освіту»).

Метою базової середньої освіти є розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань учнів, формування компетентностей, необхідних для їх соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовження навчання на рівні профільної освіти або здобуття професії, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства, навколишнього природного середовища, національних та культурних цінностей українського народу.

Стратегічними орієнтирами Освітньої програми є забезпечення кожної дитини якісною освітою та можливість здобути знання й навички суспільства XXI ст., підвищення ролі вчителя як агента змін в освітньому процесі.

Концептуальними засадами досягнення цілей базової середньої освіти в Освітній програмі є основні положення компетентнісного й особистісно-діяльнісного підходів.

В Освітній програмі передбачено (відповідно до документа «Майбутнє освіти та навичок 2030. Концептуальні рамки навчання. Навички 2030» (Future of Education and Skills 2030. Conceptual learning framework. Skills for 2030; автори: С. Діллон, Ж. Коста, М. Кім, Х. Діксон) формування в учнів трьох видів навичок: когнітивних та метакогнітивних; соціальних та емоційних; фізичних та практичних.

За результатами опанування Програми учні / учениці сформують і розвинуть ключові компетентності:

- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами;
- математичну компетентність;
- компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- екологічну компетентність;
- інформаційно-комунікаційну компетентність;
- навчання протягом життя;
- громадянські та соціальні компетентності;
- культурну компетентність;
- підприємливість і фінансову грамотність (статті 1, 12 Закону України «Про освіту»).

Зміст Програми структуровано з урахуванням компетентнісного підходу та спрямовано на кінцевий результат освітнього процесу – набуття учнем компетентностей. Програма спрямована не лише на набуття необхідних знань, а на їхнє застосування в різноманітних ситуаціях.

Зasadничою ознакою Програми є поняття «навички» як вміння усвідомлено використовувати свої знання для досягнення результатів. Відповідно формування і розвиток навичок відбувається поступово.

У Програмі базова середня освіта *проектуються й реалізується* на засадах особистісно-діяльнісного підходу як система, що функціонує та розвивається відповідно до основних

положень парадигми особистісно зорієнтованої освіти й діяльнісного підходу, зокрема принципів гуманістичної, особистісної та діяльнісної спрямованості освіти.

Унікальність Програми виявляється в тому, що:

1. *Базова середня освіта за Програмою розглядається* як феномен, що функціонує та розвивається відповідно до принципів системного підходу, зокрема принципів: органічної єдності педагогічної системи й середовища, цілеспрямованості, рівноважної відповідності, оптимальності, зворотного зв'язку, єдності програмованого, рефлексивного та адаптивного видів управління тощо. Так, у Програмі реалізується *системна модель формування в учнів ключових компетентностей*, що дозволяє повною мірою задіяти потенціал закладів загальної середньої освіти завдяки поєднанню предметно-тематичної, міжпредметної та виховної моделей. Зокрема, формування соціальної та громадянської компетентностей учнів 5-6-х класів відбувається на годинах спілкування, на заходах і заняттях у дитячих організаціях та клубах тощо (виховна модель), на уроках інтегрованих курсів «Навчаємося разом» та «Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти» (предметно-тематична модель, оскільки набуття учнями означених компетентностей належить до провідних цілей цих навчальних предметів) та під час вивчення всіх інших предметів / інтегрованих курсів.

2. *Базова середня освіта за Програмою моделюється й упроваджується* в освітній процес на засадах синергетичного підходу як нелінійна система відкритого типу, здатна до самоорганізації. Відкритість освіти виявляється в доцільності її розбудови на основі поєднання різних методологій і підходів, освітніх технологій і методик, а також їхніх компонентів; нелінійність – у необхідності конструювання освітньої системи як гнучкого багатоваріантного системного утворення з правом вибору суб'єктами освітнього процесу одного / кількох варіантів його організації, зокрема й за індивідуальною освітньою траєкторією; здатність до самоорганізації – у переважанні технологій інтерактивного навчання, підвищенні ролі самоосвіти.

3. *Зміст базової середньої освіти за Програмою визначається* згідно з дидактичними принципами *відповідності змісту освіти формаційним і цивілізаційним тенденціям розвитку людства взагалі й українського суспільства зокрема*. Тому як вихідні розглядаємо положення постнекласичної парадигми освіти, у якій концептуальною освітньою метою визнано створення умов для самоактуалізації та творчої самореалізації особистості в складному нестабільному світі. У зв'язку з вищезазначеним реалізаціям компетентнісної моделі освіти в Програмі передбачає, з одного боку, упровадження STEM-освіти як провідного тренду модернізації національних освітніх систем, а з іншого – формування в учнів соціальної, громадянської, підприємницької, цифрової, державницької та культурної компетентностей, позитивного мислення й емоційного інтелекту.

4. Характерними для STEM-освіти в Програмі є:

- STEM-освіта розпочинається в Програмі в початковій школі та продовжується в базовій;
- мета STEM-освіти в Програмі – розвивати в учнів інтерес до навчальних предметів природничо-математичного циклу, а також формувати в них систему взаємопов'язаних компетентностей;
- STEM-освіта в Програмі передбачає поглиблене вивчення предметів природничо-математичного циклу;
- STEM-освіта в Програмі здійснюється на засадах міждисциплінарного та проєктного підходів, що забезпечується завдяки інтегрованому навчанню за темами, а не за предметами, навчанню на основі власних відкриттів, спрямованому на формування в учнів дослідницької компетентності, опанування ними алгоритму розв'язання винахідницьких задач, інноваційної стратегії розробки проєктів;
- STEM-освіта в Програмі реалізує дидактичний принцип практичної спрямованості навчання (на основі здобутих знань учні на уроках створюють прототипи / моделі реальних об'єктів, процесів або продукти сучасної індустрії);
- STEM-освіта в Програмі передбачає посилену увагу до вивчення англійської мови як мови

міжнародної наукової комунікації;

- STEM-освіта в Програмі здійснюється як під час навчального заняття / навчального процесу, так і поза ним.

5. Згідно з принципом єдності змістового та процесуально-діяльнісного (методи, форми, засоби освітнього процесу) компонентів освіти й відповідно до основних положень Концепції «Нова українська школа», Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту повної загальної середньої освіти в освітньому процесі 5-6-х класів, які навчаються за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України», реалізуються:

- *інтерактивні освітні технології та технології критичного мислення;*

- *навчання на основі власних відкриттів; проблемне навчання; запитальне навчання, розв'язання винахідницьких задач на основі теорії розв'язання винахідницьких задач тощо);*

- *технологія раціонального читання;*

- *технологія повного засвоєння навчальних одиниць;*

- *технологія збагачення освітнього процесу.*

Відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти формування в учнів ключових компетентностей здійснюється за такими *освітніми галузями*:

мовно-літературна;

математична;

природнича;

технологічна;

інформатична;

соціальна і здоров'язберезувальна;

громадянська та історична;

мистецька;

фізкультурна.

III. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою або продовжити навчання за цією програмою, якщо вони навчалися за іншою освітньою програмою

Зарахування (переведення) учнів до / з класу, який навчається за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України», відбувається відповідно до чинного законодавства.

До здобуття другого рівня повної загальної середньої освіти адаптаційного циклу (5-6-ті класи) за Програмою допускаються учні, які опанували програму початкового рівня освіти за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» або іншою освітньою програмою, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

На бажання батьків (або осіб, які їх замінюють) та при наявності вільних місць можливим є перехід (вступ) учня/учениці з класів, які навчаються за іншою освітньою програмою, до класів, які навчаються за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України».

Адміністрація закладу організує проведення діагностичної перевірки рівня результатів навчання таких учнів. Діагностична перевірка проводиться з математики (письмово) та іноземної мови (усно та письмово).

Для проведення діагностичної перевірки наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджуються склад комісії (голова та члени комісії), графік проведення й діагностичні завдання з математики та іноземної мови.

За результатами діагностичної перевірки висновки комісії оформлюються протоколом. Зарахованим (переведеним) може бути учень / учениця, у якого(ї) діагностична перевірка виявила рівень результатів навчання не нижче достатнього з обох предметів. Якщо кількість бажаних перевищує кількість вільних місць, то зарахованим / переведеним буде учень / учениця, який(а) набрав(ла) більшу суму балів під час діагностичної перевірки.

На підставі висновків комісії рішення про зарахування (переведення) учня / учениці приймає керівник закладу освіти.

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та / або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання у порядку, визначеному Положенням про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти (далі – Положення), затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 3 лютого 2016 року за № 184/28314, упродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання (відповідно до абзацу другого пункту четвертого Положення) наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів.

Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти.

IV. Загальний обсяг навчального навантаження для 5-6-х класів закладів загальної середньої освіти, що працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України»

Загальний обсяг навчального навантаження для 5–6-х класів визначено в Освітній програмі науково-педагогічного проєкту «Інтелект України», яка передбачає вивчення другої іноземної мови (таблиця).

Розподіл навчального навантаження здійснено за освітніми галузями та роками навчання. Обсяг навчальних годин за освітніми галузями та відповідними роками визначено відповідно до базових навчальних планів (додаток 23 до Державного стандарту базової середньої освіти).

Загальний обсяг навчального навантаження для класів, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» та в яких вивчають другу іноземну мову

Назва освітньої галузі	Кількість годин на тиждень та рік		
		5-й клас	6-й клас
Мовно-літературна	на тиждень	13	13
	на рік	455	455
Математична	на тиждень	6	6
	на рік	210	210
Природнича	на тиждень	3	5
	на рік	105	175
Соціальна і здоров'язберезувальна	на тиждень	1	1
	на рік	35	35
Громадянська та історична	на тиждень	1	2
	на рік	35	70
Технологічна	на тиждень	1	1
	на рік	35	35
Інформатична	на тиждень	1	1
	на рік	35	35
Мистецька	на тиждень	1	1
	на рік	35	35
Фізична культура	на тиждень	3	3
	на рік	105	105
Усього	на тиждень	30	33
	на рік	1050	1155
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	на тиждень	1	1
	на рік	35	35
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	на тиждень	31	34
	на рік	1085	1190
Гранично допустиме річне навчальне навантаження учнів**	на тиждень	28	31
	на рік	980	1085

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів.

V. Перелік навчальних програм, які використовуються для реалізації освітньої програми

Для реалізації освітньої програми використовуються як модельні навчальні програми, так і навчальні програми, розроблені не на основі модельних.

Навчальні програми з грифом «Схвалено для використання в освітньому процесі»:

Українська мова;
 Українська література;
 Зарубіжна література;
 Математика;
 Пізнаємо природу. Моя планета Земля;
 Пізнаємо природу. Твої фізичні відкриття;
 Географія;
 Навчаємося разом;
 Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти.

Навчальні програми з грифом «Схвалено для використання в освітньому процесі»

Навчальна програма «Математика. 5-6-ті класи» для закладів загальної середньої освіти, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Доценко С. О., Горьков О. А., Скиба С. Б.)	5-6	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з математики від 30 травня 2022 року (протокол №7); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0189-2022
Навчальна програма курсу за вибором «Еврика» для 5-8-х класів закладів загальної середньої освіти, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Доценко С. О., Горьков О. А., Скиба С. Б.)	5-8	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з математики від 30 травня 2022 року (протокол №7); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0190-2022
Навчальна програма «Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти (інтегрований курс)» для 5-6-х класів закладів загальної середньої освіти, які працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту (авт.: Гавриш І. В., Аркуша О. Г., Боарь М. С., Дяків В. Г., Мудрий М. М., Пастушенко Р. Я.,	5-6	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з громадянської освіти, правознавства, етики та предметів морального спрямування від 30 травня 2022 року (протокол № 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0197-2022

Хлипавка Л. М.)			
Навчальна програма «Пізнаємо природу. Моя планета Земля» для 5-6-х класів закладів загальної середньої освіти, що працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Гога С. С., Задорожний К. М., Калиновська Г. О.)	5-6	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з біології та екології від 31 травня 2022 року (протокол № 4), з географії від 25 травня 2022 року (протокол № 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0199-2022
Навчальна програма «Пізнаємо природу. Твої фізичні відкриття» для 5-6-х класів закладів загальної середньої освіти, що працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Сухов Р. В.)	5-6	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з фізики від 06 червня 2022 року (протокол № 3), з хімії від 25 травня 2022 року (протокол № 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0201-2022
Навчальна програма «Географія» для 6-9-х класів закладів загальної середньої освіти, що працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Гога С. С., Свір Н. В.)	6-9	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з географії від 25 травня 2022 року (протокол № 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0196-2022
Навчальна програма «Українська мова. 5-9-ті класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Семихат Н. В., Дроф'як С. М., Новожилова Н. М.)	5-9	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з української мови від 13 червня 2022 (протокол № 2); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0251-2022
Навчальна програма «Українська література. 5-6-ті класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» (авт. Гавриш І. В., Гученко О. В., Мартиновець С. В.)	5-6	ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) від 24 червня 2022 року (протокол № 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0271-2022

<p>Навчальна програма «Зарубіжна література. 5-6-ті класи» (1,5 години на тиждень) для закладів загальної середньої освіти, що працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проекту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Гученко О. В., Мартиновець С. В.)</p>	<p>5-6</p>	<p>ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»</p>	<p>Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) від 13 червня 2022 року (протокол № 3); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0255-2022</p>
<p>Навчальна програма «Зарубіжна література. 5-6-ті класи» (1 година на тиждень) для закладів загальної середньої освіти, що працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проекту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Гученко О. В., Мартиновець С. В.)</p>	<p>5-6</p>	<p>ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»</p>	<p>Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) від 13 червня 2022 року (протокол № 3); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0256-2022)</p>
<p>Навчальна програма «Навчаємося разом (інтегрований курс)» для 5-9-х класів для закладів загальної середньої освіти, що працюють за освітньою програмою науково-педагогічного проекту «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Щербакова О. О., Холтобіна О. У., Щербаков О. Ф., Луценко Є. В.)</p>	<p>5-9</p>	<p>ДНУ «Інститут Модернізації змісту освіти»</p>	<p>Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) від 13 червня 2022 року (протокол № 3); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0257-2022)</p>

VI. Модельні навчальні програми

Навчальні програми, які використовуються як модельні навчальні програми:

Іноземна мова;
Технології;
Інформатика;
Мистецтво;
Фізична культура.

Перелік модельних програм може бути доповнений іншими модельними програмами з грифом «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» через внесення змін до цієї Програми в установленому порядку.

Модельні навчальні програми

Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9-ті класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М.)	5-9	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 12.07.2021 № 795
Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9-ті класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Зимомря І. М., Мойсюк В. А, Тріфан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.)	5-9	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 12.07.2021 № 795
Модельна навчальна програма «Друга іноземна мова. 5-9-ті класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М., Мацькович М. Р., Глинюк Л. М., Браун Є. Л.)	5-9	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 12.07.2021 № 795
Модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6-ті класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Морзе Н. В., Барна О. В.)	5-6	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 12.07.2021 № 795
Модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6-ті класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакотько В. В.)	5-6	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 12.07.2021 № 795
Модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6-ті класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Завадський І. О., Коршунова О. В., Лапінський В. В.)	5-6	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 12.07.2021 № 795

Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6-ті класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (авт. Масол Л. М., Просіна О. В.)	5-6	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 12.07.2021 № 795
Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6-ті класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Кондратова Л. Г.)	5-6	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 12.07.2021 № 795
Модельна навчальна програма «Технології. 5-6-ті класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Терещук А. І., Абрамова О. В., Гащак В. М., Павич Н. М.)	5-6	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 12.07.2021 № 795
Модельна навчальна програма «Технології. 5-6-ті класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Туташинський В. І.)	5-6	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 12.07.2021 № 795
Модельна навчальна програма «Технології. 5-6-ті класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Ходзицька І. Ю, Горобець О. В, Медвідь О. Ю., Пасічна Т. С., Приходько Ю. М.)	5-6	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 12.07.2021 № 795
Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6-ті класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Педан О. С., Коломoeць Г. А., Боляк А. А., Ребрина А. А., Дервянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та ін.)	5-6	Сайт МОН	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 12.07.2021 №795 (у редакції наказу МОН від 10.08.2021 № 898)

VII. Форми організації освітнього процесу та педагогічні технології

В освітньому процесі 5-6-х класів за Освітньою програмою реалізуються:

- *інтерактивні освітні технології та технології критичного мислення*, зокрема кооперативне навчання, робота в парах або групах, авторські технології («Робота з множинним текстом», «Складання і розігрування діалогів», «Синтез думок», «Тонкі і товсті запитання», «Учитель», «Шість капелюхів» тощо); технологія навчання в грі; дискусія («Я — висловлювання», «Обери позицію», «Парламентські слухання», «Ток-шоу» тощо); метод проєктів; тренінги (соціально-психологічні тренінги, тренінги особистісного зростання тощо), афірмації, що спрямовані на становлення учнів як суб'єктів життєдіяльності, патріотів України, активних членів громадянського суспільства, які сповідують традиційні й новітні демократичні цінності, ідеї позитивного мислення, а також здатні самостійно та критично мислити, працювати в команді, ефективно взаємодіяти з іншими людьми;

- *навчання на основі власних відкриттів; проблемне навчання; запитальне навчання, розв'язання винахідницьких задач на основі теорії розв'язання винахідницьких задач тощо*);

- *технологія раціонального читання*, метою якої є формування в учнів таких наскрізних умінь, означених у законі України «Про освіту» (стаття 12), як читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, а також спроможність опрацьовувати значний обсяг наукової та навчальної інформації за обмежений час. Сутність цієї технології полягає в системній роботі над формуванням в учнів: 1) технічної складової читання за допомогою комплексу спеціальних вправ, що спрямовані на підвищення темпу читання вголос і про себе, розширення обсягу симультанного сприйняття одиниць тексту й удосконалення процесів запам'ятовування; 2) здатності розуміти прочитане, критично осмислювати й оцінювати інформацію завдяки вправам «Техніка аргументації»; 3) спроможності переказувати текст, виділяючи інформацію, яку необхідно запам'ятати, та раціонально запам'ятовувати її, висловлювати усно та письмово власну думку щодо прочитаного, обґрунтовуючи її, завдяки комплексу вправ, зокрема «Учитель» тощо; 4) уміння створювати на основі прочитаного власні есе, тексти-розповіді, тексти-описи, тексти-міркування;

- *технологія повного засвоєння навчальних одиниць*, що ґрунтується на таксономії Б. Блума, теорії поетапного формування розумових дій, методиці інтервальних повторень (застосування та створення інтелект-карт та карт знань, візуалізація інформації, «Фотоапарат», «Найрозумніший», «Великі перегони», «Коло словникових слів», «Ключові слова», «Запам'ятовую ефективно», «Актор», «Активне слухання»);

- *технологія збагачення освітнього процесу*, що ґрунтується на тріадній моделі збагачення Дж. Рензуллі. Відповідно до цієї моделі в Програмі передбачено систему заходів, спрямованих на створення умов для розвитку в учнів мотивації, креативності та інтелекту.

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

У рамках академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти та відображаються в освітній програмі закладу освіти. Вибір форм залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти.

За потреби заклад освіти може організувати здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується з урахуванням необхідних для

цього ресурсів, наявних у закладі освіти. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем та / або його батьками, схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується його керівником та підписується батьками.

VIII. Види та форми оцінювання та його інструментарій

Відповідно до статті 17 Закону України «Про повну загальну середню освіту» кожен учень має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та добросовісне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття ним освіти.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне, поточне та підсумкове (тематичне, семестрове, річне).

Під формувальним розуміють інтерактивне оцінювання прогресу учнів. Формувальне оцінювання допоможе кожному учневі / учениці бачити власний освітній поступ, рівень сформованості ключових компетентностей, а вчителю / учительці - аналізувати, корегувати навчально-пізнавальну діяльність учнів, визначати мету та шляхи реалізації освітніх завдань.

Поточне оцінювання - оцінювання результатів виконання учнями конкретних завдань: відповідей на запитання під час індивідуального, групового та фронтального опитування, письмових завдань (зокрема, через виконання самостійних робіт, тестування, організацію роботи з текстами тощо). Ідеться про результати опрацювання джерел (текстових, візуальних, діаграм, графіків, схем) та результати взаємоконтролю учнів у парах і групах у цифровій (тестування в електронному форматі) і практичній (організація виконання різних видів досліджень, навчальних проєктів тощо) формі.

Підсумкове оцінювання - оцінювання результатів навчання за певний період: за час вивчення розділу програми (тематичне), семестр (семестрове) та навчальний рік (річне).

Мета підсумкового оцінювання — встановити відповідність / невідповідність реальних результатів навчально-пізнавальної діяльності запланованим (очікуваним). Підсумкове оцінювання здійснюється за 12- бальною шкалою.

Оцінюючи навчальні досягнення учнів / учениць за 12-бальною шкалою в умовах компетентнісного навчання, учитель / учителька має врахувати, що диференціації (віднесенню до першого-четвертого рівня) підлягають насамперед розумові та практичні вміння учнів / учениць, що виявляються в різних видах діяльності. Знання доцільно розглядати як змістову складову цієї діяльності.

Бали в межах рівня допомагають диференціювати досягнення учнів / учениць з урахуванням того, чи мають вони базові знання, чи вміння переросли в навички та наскільки сформована воля дотримуватися вимог до оформлення і представлення результатів навчання. За наявності базових знань учень / учениця виконає отримане завдання достатньо повно, оволодіння відповідними навичками дозволить йому / їй виконати це завдання швидко, а відповідальне ставлення до навчання допоможе оформити й представити результати роботи відповідно до визначених вимог.

Для забезпечення об'єктивності тематичного оцінювання доцільно разом із поточними оцінками використовувати результати моніторингу знань з метою оцінити досягнення учнем / ученицею комплексу передбачених програмою результатів навчально-пізнавальної діяльності. Для цього варто застосувати підсумкову діагностичну роботу (контрольну роботу, тест, диктант, переказ, твір, есе, завдання проєктів тощо). Проведення такого моніторингу сприяє

індивідуальному та диференційованому підходу до організації навчання, дає змогу врахувати різний темп засвоєння програмового матеріалу, уміння виділяти основне.

Річне оцінювання здійснюється за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються в документі, визначеному законодавством (свідоцтві досягнень тощо), що видається учневі щороку.

У межах академічної свободи педагогічні працівники здійснюють вибір форм, змісту та способу оцінювання залежно від дидактичної мети.

IX. Організаційні питання реалізації Освітньої програми

Класи, що працюють за Освітньою програмою, використовують підручники, які рекомендовані наказом МОН України для використання в закладах загальної середньої освіти. З метою реалізації завдань Програми додатково можуть використовуватися навчальні комплекти (навчальні посібники, навчально-методичні посібники, зошити з друкованою основою, атласи та інтелект-карти, мультимедійні засоби навчання тощо), що мають відповідний гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі» та відповідають меті Програми.

Права й обов'язки учасників освітнього процесу в класах, які навчаються за Освітньою програмою, визначаються законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», статутом закладу загальної середньої освіти та правилами внутрішнього розпорядку.